

1000187785199

ikt. szám: FPH017 /80 - 6 /2023

Konceptió a fővárosi közösségi költségvetési program általános szabályairól

Előzmények

A Fővárosi Önkormányzat közösségi költségvetési programja (a továbbiakban: közösségi költségvetés) 2020-ban indult el korábbi európai, dél-amerikai és magyar példák alapján. A közösségi költségvetés az elmúlt két évében több tízezer budapestit mozgatott meg (az első évben körülbelül 13 000, a második évben körülbelül 22 000 szavazat érkezett).

A közösségi költségvetés megvalósítása során az elmúlt két évben felgyűlt tapasztalatok alapján a Fővárosi Önkormányzat a programra vonatkozó fő szabályok rendeleti szintű szabályozását tervezi. Évről-évre visszatérő, rendszeres, a budapestiek széles körét érintő programról van szó, az ilyen tárgyköröket pedig rendeletben célszerű szabályozni. Az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdése értelmében „*helyi önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére [...] önkormányzati rendeletet alkot*”. Községi költségvetést más városok és fővárosi kerületek is működtetnek vagy terveznek működtetni, így a Fővárosi Önkormányzat ilyen tárgyú rendelete minta lehet számukra.

A rendeleti szabályozás a program tartalmát, működését lényegesen nem változtatná meg, azonban kiszámítható, stabil keretet adna. Tekintettel arra, hogy az ötletbeadásra vonatkozó szabályokkal és a rendelkezésre álló keretösszeg nagyságrendjével kapcsolatban nem tervezünk lényegi változtatást, az ötletbeadók által beküldött (szakmai értékelés alá vonandó), majd a szavazáson győztes (és megvalósítandó) ötletek számában sem várunk érdemi változást. A közösségi költségvetés első három évében évenként 6-700 ötletet adtak be a budapestiek, az első évi szavazás eredményeképp 15, a második évi alapján 18 projekt valósult meg vagy áll megvalósítás alatt. A szakmai értékelést és a megvalósítást végző Főpolgármesteri Hivatal és más fővárosi önkormányzati intézmények az ezek által rájuk háruló többletfeladatokat az évek során beépítették a napi munkamenetükbe.

A rendelettervezetet úgy tervezzük a Fővárosi Közgyűlés ülésére benyújtani, hogy a rendelet a közösségi költségvetés következő, 2023/2024-es ciklusának megkezdése előtt hatályba léphessen. Ez várhatóan 2023 október-novemberében lesz, tekintettel arra, hogy az előző évi, jelenleg zajló ciklus szavazási időszakára 2023 szeptemberében kerül sor.

A rendelet javasolt tartalma

A rendelet fő célja, hogy kiszámítható módon határozza meg a közösségi költségvetés kereteit. A rendelet az ötletbeadásra és szavazásra jogosultakat, a közösségi költségvetés keretösszegének meghatározására, az ötletek beadására és szűrésére, valamint a szavazás folyamatára vonatkozó alapvető szabályokat határozza meg.

A szavazást követően a szavazás eredményének figyelembevételével a főpolgármester dönt a nyertes projektekről, míg azok megvalósításáról a hatáskörrel rendelkező szervnek (pl. Fővárosi Közgyűlés, bizottság) kell döntenie. A rendelet nem az eredményt, hanem a részvételt garantálja, a rendelet azt írja elő, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak kötelező meghatározott összegre vonatkozóan ötleteket gyűjtenie, majd azokat szavazásra bocsátania és ilyen módon meghallgatni a budapestiek véleményét. A rendelet tehát egy különleges társadalmi egyeztetés – az ötletbeadástól a szavazásig terjedő folyamat – kötelező lefolytatását írja elő, ezzel erősítve az állampolgárok demokratikus folyamatokba vetett bizalmát és azt, hogy valamennyien a sajátunknak érezhessük Budapestet.

1. A közösségi költségvetés meghatározása, vonatkozó elvek és alapvető rendelkezések

A közösségi költségvetés a mindenkor évi fővárosi fejlesztési költségvetésből erre a célra elkülönített összeget célozza, amelynek felhasználására a megalkotandó rendeletben meghatározottak szerinti széleskörű társadalmi egyeztetést követően kerül sor.

A közösségi költségvetés meghirdetésére minden naptári évben sor kerül. A közösségi költségvetés keretösszegéről a Főváros Önkormányzat meghirdetésekor hatályos költségvetési rendeletében kell rendelkezni úgy, hogy az meghaladja a költségvetési rendelet szerinti kiadási főösszeg 0,2 %-át¹, de legalább az 1 milliárd Ft összeget. A meghirdetés általában ősszel történik, ezért az akkor hatályos, jellemzően az előző év végén elfogadott költségvetési rendelet fogja tartalmazni a keretösszeget. A megelőző három ciklusban a keretösszeg 1 milliárd Ft volt, ennek jogszabályba foglalása azonban – annak rugalmatlansága miatt – nem javasolt, ehelyett az 1 milliárd Ft csak mint alsó korlát jelenik meg. A megalkotandó közösségi költségvetési rendelet tehát a keretösszeg meghatározásának szabályait is tartalmazza, a Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelet megfelelő módosításával előírva, hogy a költségvetési rendeletre vonatkozóan a Fővárosi Közgyűlés számára csak az itt előírtaknak megfelelő előterjesztés és módosító javaslat nyújtható be.²

A rendelet megalkotásával a Fővárosi Közgyűlés hosszú távon szabályozza a közösségi költségvetés intézményét, az ötletbeadásra és szavazásra jogosultak körét, az ötletekre vonatkozó, minden ciklusban

¹ Ez a 2023/24 ciklusban – amennyiben elindulásakor a *Budapest Főváros Önkormányzata 2023. évi összevont költségvetéséről szóló 46/2022. (XII. 22.) önkormányzati rendelet* változatlan tartalommal lesz hatályban – $(472\,194\,803\,636 \times 0,002 =)$ 944 389 607 Ft lenne, azaz a másik korlát (legalább 1 milliárd Ft) is működésbe lépne, így a főpolgármesternek legalább 1 milliárd Ft összegben kellene a ciklus keretösszegét megállapítania.

² A költségvetéshez benyújtható módosító javaslatokra jelenleg is vonatkoznak korlátozó szabályok (34. §).

érvényesülő kritériumokat, valamint azt, hogy a megvalósításra érdemes ötletekről az állampolgárok szavazás keretében mondhatnak véleményt.

A rendelet megalkotását követően is a főpolgármester határozza meg az ötletek benyújtására és a szavazásra nyitva álló időszakot (amelyek külön-külön legalább 15 egybefüggő nap hosszúságúak), azokat a kategóriákat, amelyekben ötlet nyújtható be, az egyes kategóriákra tervezhető részkeretösszegeket, valamint az egyes ötletek legmagasabb tervezhető megvalósítási költségét, továbbá egyéb, csak az adott évre vonatkozó feltételeket (ezek értelemszerűen nem lehetnek ellentétesek a rendeletben foglalt feltételekkel).

A főpolgármesteri feltétel-meghatározásokról a nyilvánosságot a budapest.hu honlap tematikus aloldalán keresztül tájékoztatni kell.

Alapelvek:

- a) Egyenlő bánásmód elve: Az egyenlő bánásmód követelményét a közösségi költségvetés során meg kell tartani, így tilos a főváros egyes területei (például kerületek), az ötletet beadni vagy a szavazni kívánók közötti indokolatlan különbségtétel.
- b) Részvételiség elve: A közösségi költségvetés részvételiségi eszköz, ezért a nyilvános szavazás mellett a közösségi költségvetés többi szakaszában is (ötletbeadás, ötletértékelés és -fejlesztés, megvalósítás) biztosítani kell a társadalmi részvételt. Az alapelv fontosságának oka, hogy a közösségi költségvetés célja, hogy – mint részvételiségi eszköz – az együttműködésen alapuló városfejlesztés megvalósítása jegyében a polgárokat bevonja az önkormányzati döntéshozatalba, hogy ezáltal a budapestiek egyre nagyobb hányadban váljanak a város aktív alakítóivá. Emellett az állampolgári bevonás révén a városlakók számára valóban fontos életminőségjavító mikrofejlesztések valósulhatnak meg.
- c) Visszalépés tilalma: A közösségi költségvetés működésének személyi és tárgyi feltételeiről a Főpolgármesteri Hivatal gondoskodik. A közösségi költségvetésre fordított hivatali erőforrások elért szintje nem csökkenthető.

2. Ötletbeadásra és szavazásra jogosultak

A döntéshozatalban a 14. életévét betöltött budapestiek vehetnek részt, mint ötletet beadók és mint szavazók. Budapestinek minősül a közösségi költségvetés keretein belül az, aki Budapesten él, dolgozik vagy tanulmányokat folytat.

A közösségi költségvetés első évében minden 18. életévét betöltött, a második, 2021/22-es ciklusától kezdve abban minden 16. életévét betöltött budapesti polgár vehetett részt. Összhangban azonban a Fővárosi Önkormányzat azon célkitűzésével, hogy fontosnak tartja a felnövekedő új generációk közügyekbe való bevonásának előmozdítását, a rendelet kiterjeszti a részvételt a középiskolás korosztály egészére (egyezően

„Az Év Fővárosi Civil Szervezete” cím szabályozásával, amely a hasonló véleménynyilvánítási szavazás korhatárát 14. életévben állapította meg³).

Az ötletbeadás és az online szavazás regisztrációhoz kötött, ennek során a regisztráló felületen nyilatkozni kell a részvételre jogosultság fennállásáról. Személyes szavazás esetén a szavazni szándékozó egy, a szavazólapjától külön kezelendő papíralapú nyilatkozatot tesz.

3. Ötletekre vonatkozó főbb feltételek

A rendelet meghatározza az ötletekre vonatkozó, minden ciklusban érvényesülő feltételeket.

- a) Az ötletnek fővárosi önkormányzati közfeladatra kell irányulnia, azaz a Fővárosi Önkormányzat feladat- és hatáskörébe tartozó tevékenységre irányulhat, ami valamely közérdeket szolgáló beruházás, szolgáltatásnyújtás lehet, beleértve az így megvalósult beruházások üzemeltetését.
- b) Az ötlet nem állhat ellentétben a Fővárosi Önkormányzat mindenkori integrált településfejlesztési stratégiájában (a Főváros legkésőbb 2025. június 30. napján⁴ elfogadandó új településfejlesztési tervének elfogadását követően: mindenkori településfejlesztési tervében) foglalt célkitűzésekkel.
- c) Az ötlet nem érinthet állami vagy magántulajdont. Az ötlet nem irányulhat kizárólag egy meglévő eszköz javítására, karbantartására vagy egy meglévő szolgáltatás finanszírozására.
- d) Kerületi önkormányzati tulajdonban álló közterület vagy más ingatlan érintettsége esetén az ötlet jóváhagyása előtt a tulajdonos előzetes véleményét ki kell kérni.
- e) Az ötlet nem irányulhat olyan beruházásra, amely ellentétes a már előkészítés alatt álló más fővárosi beruházással.
- f) Az ötlet nem lehet kizárólag valamely tevékenység szabályozása.
- g) Az ötlet nem irányulhat szobor és valamely más, meghatározott műalkotás létrehozására.
- h) Nem nyújtható be olyan ötlet, amely sérti az emberi méltóságot, kirekesztésre irányul vagy erre alkalmas.
- i) Az ötletnek természetesen meg kell felelnie a mindenkori jogszabályoknak.

A főpolgármester az új közösségi költségvetési ciklus kereteinek meghatározásakor további, az adott ciklusra vonatkozó feltételeket állapíthat meg, amelyek nem lehetnek ellentétesek az a)-i) pontokban foglaltakkal és az alapelvekkel. Ilyen lehet például az, ha egy évben a főpolgármester valamely tárgykörben tematikus kategóriát hirdet meg.

Az ötlet várható megvalósítási költségét annak tényleges műszaki tartalma alapján a Fővárosi Önkormányzat állapítja meg. Az ötlet beadásakor az ötletbeadó is adhat erre becslést, ennek megalapozatlan volta önmagában nem elutasítási ok.

³ A Fővárosi Önkormányzat és a fővárosi civil szervezetek együttműködéséről szóló 12/2021. (III. 4.) önkormányzati rendelet 10/B. § (8) bekezdés.

⁴ Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 60. § (9) bekezdése alapján.

4. Az ötlet beadása

Az ötlet beadásának menete az alábbi szempontok érvényesítésével biztosítja a hozzáférhetőséget és az átláthatóságot.

Már az ötletbeadás szakaszában az alapvető kritériumoknak megfelelés megállapítását követően valamennyi ötletnek a honlapon nyilvánosan elérhetőnek kell lennie, ezért a beérkezést követően a legrövidebb időn belül a Fővárosi Önkormányzat szűkkörű befogadhatósági vizsgálatot végez arról, hogy fennáll-e mellőzési ok, nevezetesen, ha egyáltalán nem tartalmaz ötletnek minősülő gondolati tartalmat, illetve, ha nyilvánvalóan sérti az ötletekre vonatkozó előzetesen meghirdetett követelményeket (például gyűlöletkeltő tartalmú). Amennyiben nem áll fenn mellőzési ok, az ötletet és az ötletbeküldő regisztráció során megadott nevét a honlapon közzéteszi. A közzétételről és annak mellőzéséről – mellőzés rövid indokainak megjelölésével – az ötletbeadó a regisztráció során megadott email címen értesítést kap.

A Fővárosi Önkormányzat az ötletbeadási időszakban nyilvános konzultációt tarthat az érdeklődőknek és ötletet beadni szándékozóknak. Az egy személy által beadható ötletek száma nem korlátozott.

5. Az ötlet értékelése, ötletfejlesztés

A Fővárosi Önkormányzat az ötletek beadására nyitva álló időszak lezárultát követően részletesen, a Főpolgármesteri Hivatal szakmai szervezeti egységei és a Fővárosi Önkormányzat egyéb intézményei útján – szükség esetén az érintett terület bevonásával – érdemben megvizsgálja, hogy az ötlet megfelel-e az ötletekre vonatkozó, előzetesen meghirdetett feltételeknek.

Az ötletekkel kapcsolatban a Fővárosi Önkormányzat csak a megvalósíthatóságot és a jogszabályi megfelelést vizsgálhatja. Ettől eltérő szempontokat figyelembe vevő szűrés csak budapesti lakosok által történhet.

Az ötletet módosítani pontosítási céllal, a feltételeknek való megfelelés, a szakmai tapasztalatokkal alátámasztható hatékonyabb megvalósíthatóság érdekében, és a lényegüket tekintve egyező ötletek összevonása céljából lehet, elkerülendő a szavazáson egymással szembeni versenyzésüket, de csak úgy, hogy a módosítás az ötlet lényegét ne érintse. Módosításról az ötletbeadót értesíteni kell.

Amennyiben a feltételeknek megfeleltetés az ötlet módosításával sem biztosítható, illetve a szükséges módosítás az ötlet lényegét érintené, a Fővárosi Önkormányzat az ötletet elutasítja, az elutasítás okát az ötlet leírásánál a honlapon közzéteszi, és az ötletbeadót külön is értesíti. Az el nem utasított ötleteket a Fővárosi Önkormányzat szavazásra bocsátja.

A szavazófelületen megjelenő ötlet végleges szövegét – az ötlet lényegének megváltoztatása nélkül – a Fővárosi Önkormányzat teszi közzé, erről az ötletbeadót értesíti. Az ötletbeadó az értesítéstől számított 10 napon belül a végleges szövegezésre észrevételt tehet, amely azonban nem köti a Fővárosi Önkormányzatot, illetve az ötletét visszavonhatja, ezt követően csak azt kérheti, hogy a honlapon az ötlet leírásából a neve kerüljön eltávolításra.

6. Szavazás

A szavazásra bocsátandó ötletek listájáról, a szavazás kezdetének és végének időpontjáról, valamint a személyes szavazás helyszíneiről a főpolgármester dönt. A döntésről – a szavazásra bocsátandó ötletek listájának kivételével – a honlapon a nyilvánosságot tájékoztatni kell a szavazásra nyitva álló időszak kezdete előtt legalább 15 nappal.

A szavazásra jogosult egy alkalommal, kategóriánként egy öltre szavazhat. Szavazatot leadni regisztrációt követően a honlapon online módon vagy személyesen lehet, az előzetesen meghirdetett helyszíneken és időpontokban. A személyesen leadott szavazat érvénytelen, ha a szavazólap nincs ellátva „közösségi költségvetés” bélyegzőnyomattal. A szavazás a leadott szavazatok mennyiségétől függetlenül érvényes.

7. Döntés

A szavazás eredményének figyelembevételével a nyertes ötletekről a főpolgármester dönt, a szavazás eredményéről és a döntéséről a nyilvánosságot tájékoztatni kell.

Ha a nyertes ötletek várható megvalósítási költségének összege nem meríti ki az adott kategóriára meghatározott, a kategóriában rendelkezésre álló összeget, a különbözetként megmaradó összegeket össze kell vonni, és az ebből az összegből megvalósítandó egy vagy több ötletet a főpolgármester az ötletek azon halmazából választja ki, amelyet a kategóriánként legtöbb és a második legtöbb szavazatot szerzett, nem nyertes ötletek alkotnak.

8. Megvalósítás

A nyertes ötlet megvalósításához szükséges előirányzatnak a nyertes ötletek szerinti bontásban történő biztosítására vonatkozó javaslatot a költségvetési rendelet soron következő első módosítása alkalmával kell előterjeszteni, és arról a Fővárosi Közgyűlés dönt.

A költségvetési előirányzattal rendelkező nyertes ötlet megvalósítását bármilyen más önkormányzati döntés végrehajtásával együtt kell kezelni, azaz azt az Önkormányzat a rá vonatkozó közbeszerzési, állami támogatásokra vonatkozó és egyéb szabályok szerint valósítja meg. A megvalósításban az eredeti ötlet beadója – a jogszabályi feltételek teljesülése esetén – részt vehet, de elsőbbséget nem élvez. A Fővárosi Önkormányzat a nyertes ötlet beadójával és a nyilvánossággal a megvalósítás részleteinek kialakítása érdekében – az összeférhetlenségre vonatkozó jogszabályi keretek között – konzultálhat.

A közösségi költségvetésből megvalósuló fejlesztéseket minden érintett számára hozzáférhetően kell kialakítani, a szolgáltatás használatáért legfeljebb a szolgáltatás fenntartásához szükséges mértékű díj számítható fel. A fejlesztésen – a fejlesztés jellegéhez igazodó módon és a fejlesztés élettartama alatt folyamatosan – fel kell tüntetni, hogy az a közösségi költségvetésből valósult meg.

9. Tájékoztatás

A főpolgármester minden évben, a szavazást követően beszámol a Fővárosi Közgyűlésnek a közösségi költségvetés adott évi lebonyolításáról, kitérve az adott ciklusban az ötletekre megállapított feltételekre, a beadott ötletek és a leadott szavazatok számára, valamint a lebonyolítás tapasztalataira, ezen felül beszámol valamennyi korábbi évi közösségi költségvetés nyertes ötletei megvalósulásának állásáról. A beszámoló tárgyalása során a Fővárosi Közgyűlés ülésén egyébként felszólalni jogosult olyan civil vagy egyéb szervezet, amely a közösségi költségvetés adott évi megvalósításáról szóló véleményét az ülést megelőző hetedik napig a főjegyzőnek megküldi, a főszabály szerint rendelkezésére álló három perc helyett hét perc időtartamban szólalhat fel.⁵ A véleményt az előterjesztéssel együtt közzé kell tenni a Fővárosi Közgyűlés ülésére benyújtott előterjesztések közzétételére szolgáló honlapon.⁶

A nyertes ötlet megvalósításáról szóló testületi döntést és szerződést, belső erőforrás felhasználása esetén ez erről szóló összefoglalót a budapest.hu honlap tematikus aloldalán nyilvánosságra kell hozni.

10. Adatvédelem

A közösségi költségvetéssel kapcsolatba kerülő polgárok személyes adatainak kezeléséről a Fővárosi Önkormányzat egyedi adatkezelési tájékoztatót készít, amelyet a honlapján közzétesz, továbbá az ötletbeadáshoz és az online szavazáshoz szükséges regisztráció befejezését a tájékoztatás tudomásulvételéhez köti. Személyes szavazás esetén a tájékoztatót nyomtatott formában a szavazni szándékozó rendelkezésére bocsátja; a szavazat leadásának feltétele, hogy az adatkezelési tájékoztatót aláírásával igazoltan tudomásul vette.

11. Kapcsolódó SZMSZ-módosítás

A közösségi költségvetésről szóló rendelet a szabályozáshoz kapcsolódó SZMSZ-módosításokat is tartalmazni fogja.

Kelt a minősített elektronikus aláírásba foglalt időbélyegző szerinti időpontban.

Kerpel-Fronius Gábor
főpolgármester-helyettes

⁵ Azon szervezetek, amelyek a Fővárosi Közgyűlés munkatervéhez javaslat benyújtására jogosultak (például a Fővárosi Érdekegyeztető Tanács, a Fővárosi Idősügyi Tanács, civil munkacsoportok tagjai), tanácskozási joggal részt vehetnek a Fővárosi Közgyűlés ülésén [Budapest Főváros Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2020. (II. 5.) önkormányzati rendelet 27. § (3) bekezdés a) pont]. Ezek a szervezetek az SZMSZ 36. § (1) bekezdés f) pontja alapján három perc időkeretben szólhatnak hozzá, a javaslat ezt emelné meg az előterjesztőhöz és a képviselőcsoportok vezérszónokai hét perces időkeretével egyező időkeretre [SZMSZ 36. § (1) bekezdés a) és b) pontok].

⁶ <https://einfoszab.budapest.hu/list/fovarosi-kozgyules-nyilvanos-ulesei>